

DE WETENSCHAPPELIJKE VOGELNAMEN.

IN het Journal für Ornithologie, afl. Juli 1916, geeft professor Reichenow een nieuwe naamlijst voor de vogels van Duitschland. Iedereen weet, hoe men nu al jaren lang sukkelde met de wetenschappelijke nomenclatuur. Voor het groote publiek is dat niet zoo heel erg, want niet alleen in ons land maar ook daar buiten worden in couranten en tijdschriften en populair-wetenschappelijke werken al meer en meer de volksnamen gebruikt. Zelfs verdringen de echte volksnamen de namen in de landstaal, die niet anders waren dan vertalingen van de wetenschappelijke namen of van vreemde volksnamen. Waar het echter gaat om fijne onderscheidingen en internationaal begripen kunnen wij een voor de heele wereld geldige nomenclatuur niet missen. Nu is men indertijd overeengekomen als soortnaam dien te nemen, waaronder het dier of de plant het eerst duidelijk kenbaar is beschreven; dit is de zoogenaamde prioriteitsregel. Voor vogels is deze het strengst toegepast door Hartert en ik heb dan ook in mijn »Vogeljaar«, naast de lijst van het Leidsche museum ook de namen vermeld zooals die voorkomen in de »Handlist van Hartert, Jourdain, Ticehurst en Witherby«. In die lijst zijn later, onder invloed van het Zoologisch congres te Monaco, eenige veranderingen gekomen.

Thans geeft Reichenow een nieuwe lijst, waarin hij af en toe vrij willekeurig van het prioriteitsbeginsel afwijkt, wanneer hem dat te bar wordt, vooral wanneer een zeer bekende vogel een anderen naam moest hebben dan dien, waaronder hij sinds meer dan honderd jaar bekend is. Hij komt daardoor dicht bij Seebohm, die onder al de synonymen steeds die uitzocht, die het meest gebruikt is en die dan tot officieelen naam verhief. Hij noemde dat dan den naam »auctorum plurimorum«, den naam, die door de meeste auteurs is gebruikt. Dat is een beginsel waar veel voor te zeggen valt, vooral van het standpunt van een beschaafd, ruim denkend mensch, maar het geeft niet zoo groote zekerheid als de prioriteitsregel, die echter, dat moet erkend worden, een eenigszins pedant bijmaakje heeft. Intusschen, indien men het eens kon worden, zou na vijftig jaar de vreemdigheid er al af zijn.

Daar Reichenow's lijst nog het meest lijkt op Van Oort's lijst voor het Leidsch Museum zal ik alleen de namen opgeven, die daarvan verschillen.

De ongelukkige futenfamilie heeft het natuurlijk weer moeten ontgelden, die gaat bij ieder nieuw onderzoek »om« we krijgen nu voor:

IJsduiker, *Urinator immer* Brünn.
 Parelduiker, *Urinator arcticus* L.
 Roodkeelduiker, *Urinator stellatus* Pont.
 Fuut *Colymbus cristatus* L.

Roodhalsfuut, *Colymbus grisegena* Bod.
 Kuifduiker, *Colymbus auritus* L.
 Geoorde fuut, *Colymbus nigricollis* Brehm.
 Dodaars, *Colymbus nigricans* Scop.

De Alken blijven gelukkig onveranderd en bij de stormvogels heet het gewone stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* L, evenals bij Hartert. De meeuwen komen er ook goed af, zelfs keeren we terug tot den ouden naam voor den reuzenster: *Sterna caspia* Pall, wat er inderdaad heel wat eenvoudiger uitziet dan *Hydroprogne tschegrava* (Lepechin).

De aalscholver krijgt er een eertitel bij en heet nu *Phalacrocorax carbo* Subcormoranus, ter onderscheiding van den Noorsche vorm. Dit is een van de weinige drievoudige namen, die Reichenow nog wil gebruiken.

Bij de eenden brengt Reichenow al de duikeentjes tot het geslacht *Nyroca* (de soortnamen blijven hetzelfde) en de andere eenden tot één geslacht: *Anas*. Alleen de slobeend blijft *Spatula clypeata* L. heeten. Ook heet de sneeuwvangs weer eenvoudig *Anser hyperboreus* Pall.

De pleviertjes, groot en klein, heeten weer allemaal *Charadrius* en allebei de Franjepooten: *Phalaropus*; de geslachtsnaam, *Tringa* wordt weer gegeven aan de Kanoet, Paarse, Bonte, kleine en kleinste strandloopers en het witgatje verliest zijn drukfout en heet nu weer *Totanus ochropus*. De groenpootruiter wordt *Totanus nebularius* Gunn. en de wulp ziet zijn

arquata weer in arquatus veranderen. Ook heet de Kraagtrap weer Otis. De geslachtsnaam voor Porcelainhoentje, klein waterhoentje en kleinste waterhoentje wordt weer Ortygometra.

De Roode Patrijs wordt *Caccabis saxatilis* en het Hazelhoen *Bonasia bonasia* L.

Bij de roofvogels gaat het weer erg spoken, vooral in de geslachtsnamen. Hier noteer ik: Avondvalk, *Cerchneis vespertina* L.

Giervalk, *Falco rusticolus* L.

Smelleben, *Falco regulus* Pall.

Zwarte Milaan, *Milvus migrans* Bodd.

Bastaardarend, *Aquila maculata* Gmel.

Valkbuiser, *Buteo buteo zimmermannae* Ehmke.

De Kerkuil wordt bij de Velduil en Ransuil gestopt en heet nu *Asio flammeus* en de dwergooruil *Otus scops* L.

De zwarte specht heet *Dryocopus martius* L. en zoo zouden we onze van ouds bekenden naam *Picus* geheel verloren hebben, indien nu niet de Groene specht weer *Picus viridis* L. mocht heeten. Ook keert de gierzwaluw weer tot *Cypselus apus* L. terug.

Bij de Zangvogels komen ook weer veel oude geslachtsnamen terug en er zijn ook eenige veranderingen van soortnamen. Zie maar:

Pestvogel, *Bombycilla garrula* L.

Kleine vliegenvanger, *Muscicapa parva* Bchst.

Kauwtje, *Lycos monedula spermologus* Vieil.

Kneutje, *Acanthis cannabina* L.

Fratertje, *Acanthis flavirostris* L.

Barmsijsje, *Acanthis linaria* L.

Langsnavel-barmsijs, *Acanthis linaria holboellii* Brehm.

Kleine barmsijs, *Acanthis linaria rufescens* Vieill.

Europeesche kanarie, *Serinus canarius germanicus* Laubmam.

Witband kruisbek, *Loxia leucoptera bifasciata* Brehm.

Oeverpieper, *Anthus obscurus littoralis*.

Rouwkwikstaart, *Motacilla lugubris*.

Gele kwikstaart, *Budytes flavus*.

Noordsche gele kwikstaart, *Budytes borealis* Sund.

Engelsche gele kwikstaart, *Budytes rayi* Bp.

Boomklever, *Sitta europaea* L.

Glanskop mees, *Parus palustris longirostris*, Kleinschm.

Matkop, *Parus atricapillus rhenanus*, Kleinschm.

Grijze Matkop, *Parus montanus borealis*, Selys.

Staartmees, *Aegialos europaeus*, Herm.

Tuinfluit, *Sylvia borin* Bodd.

Grasmusch, *Sylvia communis* Lath.

Fluit, *Phylloscopus sibilator* Bchst.

Spotvogel, *Hippolais icterina* Vieill.

Rietzanger, *Acrocephalus schoenobaenus* L.

Waterrietzanger, *Acrocephalus aquaticus* Gm.

Winterkoning, *Troglodytes troglodytes* L.

Bruine lijster, *Turdus fuscatus* Pall.

Blonde tapuit, *Saxicola hispanica* L.

Zwart Roodstaartje, *Erithacus titys* L.

Roodstaartje, *Erithacus phoenicurus* L.

Blauwborstje, *Erithacus soecicus* L.

Nachtegaal, *Erithacus luscini* L.

Er zou over al die naamwijzigingen nog veel te mopperen zijn, maar daar doe ik liever niet aan. In tegendeel verheug ik er mij over, dat er tusschen Reichenow en Hartert reeds eenige toenadering is te bespeuren en ik zie met verlangen een eventueele nieuwe uitgave van de Hand-list tegemoet. En 't is een kleine moeite, om zooals ik in mijn »Vogeljaar« gedaan heb, voorloopig de beide namenstelsels te gebruiken, die het meeste gezag hebben. Ondertusschen vechten de heeren het uit en spoedig wordt alles weer klaar en eenvoudig.

JAC. P. TH.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Een eigenaardige vergroeiing. — Bijgaande schets geeft een typische vergroeiing weer. Een eschdoorntak doorboort een populier. Hoogstwaarschijnlijk heeft de dikke eschdoorntak

net zoo lang gescheurd en gedrukt tot de popel diep uitgeslepen was, daarna is de tak er in vast gegroeid.

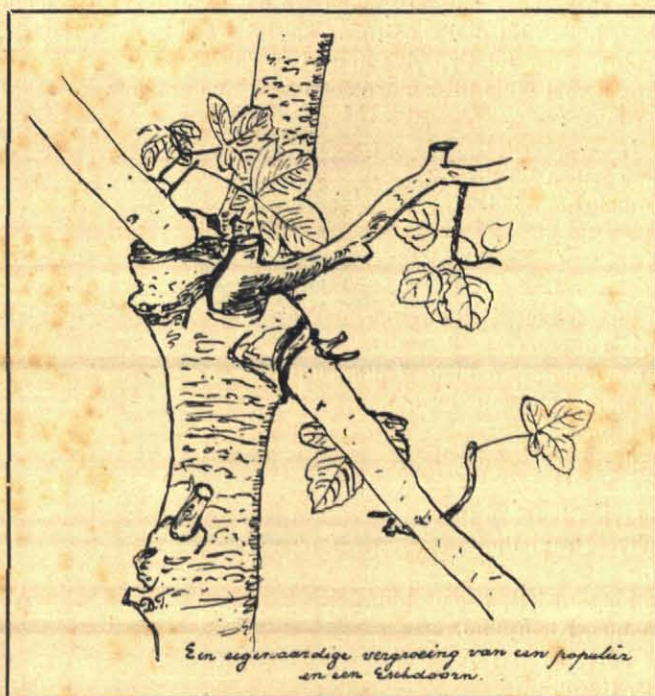
Men zou echter nog kunnen vragen: hoe is dit mogelijk, daar toch eerst de zijtak van den populier dan had doorsneden moeten worden? (Dat de tak er van voren en niet van den achterkant ingekomen is, is aan den uitwas naar voren te zien).

We zullen echter wel moeten aannemen, dat na de vergroeiing de zijtak uit den populier is ontstaan, wat dikwijls meer juist op de plaatsen gebeurt, waar een bepaalde prikkel op is uitgeoefend.

Aan den popelzijtak en den eschdoorntak, die reeds zeer lang zijn, is te zien, dat die vergroeiing vele jaren geleden plaats had.

Geen der boomen heeft blijkbaar geleden, de populier, hoewel de kern geheel doorboord is, is hoog opgeschoten en draagt flink blad, evenals de eschdoorntak.

D. TOLLENAAR,
Station De Bilt.

Een eigenaardige vergroeiing van een populier en een Eschdoorn.

CORRESPONDENTIE.

J. M., te A. — De zeer helder blauw gekleurde Bremraap, die u bij Noordwijk vindt, kan wel geweest zijn de Blauwe Bremraap, *Orobancha purpurea*. Deze woekert meest op Duizendblad en wordt, hoewel zelden, in de duinstreek aangetroffen. Een paar andere Blauwe Bremrapen zijn de Bleke Bremraap, *O. pallidiflora*, die op distels en de Violette Bremraap, *O. amethystea*, die op de Kruisdistels woekert. Beide zijn echter buitengewoon zeldzaam, de laatste zelfs twijfelachtig. De zeer gewone Bitterkruidbremraap, *O. picridis*, doorgaans geelwit, komt ook nog al dikwijls met blauwachtige bloemen voor. De Doornappels worden gekweekt als geneeskruiden.

T.

K. Z., te R. — Doodshoofdvinders schijnen dit jaar nog al veel aangekomen te zijn. Ik kreeg er te zien in het noorden van Groningen, ze zweefden daar soms 's avonds voor de bijenkorven. Witte Struikheide heb ik in deze vakantie op tal van plaatsen gezien, bij het drogen worden de bloempjes echter weer licht-roodkleurig, dat is ook het geval met die u mij zondt. Dank voor de Clethra.

T.